

De Drie Goddelijke Deugden

Ravels Weelde Poppel

Tijdschrift van Heemkunde- en Erfgoedvereniging Nicolaus Poppelius vzw

Jaargang 24, nr: 94: December 2019

Inhoud

Voorwoord.....	1
Lief en leed	2
Erratum pagina 28 tijdschrift nr. 93	2
MARIA FRANKEN, TIENER IN TIJDEN VAN OORLOG (WOII).....	3
De geschiedenis van de kerstkaart.....	9
Voorbije activiteiten	32
Cadeau voor de feestdagen.....	36

Lidmaatschap

Voor 20 euro bent u lid van onze Heemkunde- en Erfgoedvereniging.

Erelid kunt u zijn voor een jaarbijdrage vanaf 30 euro.

(Onze vereniging kent enkel het systeem van gezinslidmaatschap.)

U ontvangt 4 x per jaar een nummer van tijdschrift “De Drie Goddelijke Deugden”.

Tevens kan er aan de meeste activiteiten van onze vereniging gratis worden deelgenomen.

Opzegging van het lidmaatschap kan jaarlijks kenbaar gemaakt worden voor 1 december.

Voorradige publicaties

Steeds op aanvraag te bekomen. Zie contactgegevens.

Afbeeldingen voor en achterblad: Kerstkaarten en wensen uit verleden en heden.

Voorwoord

De herdenkingen van de bevrijding in de Kempen van het Duitse juk 75 jaar geleden hebben hun beslag gehad einde september-begin oktober. Talrijk waren de historische optochten en eerbetuigingen bij monumenten van gevallen vliegtuigen, gesneuvelden, burgerslachtoffers en geëxecuteerde burgers. Het is goed dat we ons dat allemaal herinneren. Maar het zou beter zijn een verplichte kennis van de geschiedenis te hebben in plaats van pretparkachtige herdenkingen. Hiermee bereik je wel een groot publiek die daarna aan de slag gaan met hun historisch verhaal.

Wie de laatste jaren al eens in Auschwitz-Birkenau is geweest kan zich niet ontdoen, ondanks de emotioneel imponerende omgeving van het kamp en zijn opzet, dat er een soort vervlakking is of een ver-van- mijn-bed-show. Je merkt dat de bezoekers zijn geëvolueerd van betrokkenen, die op zoek zijn naar wat hun vrienden en familie hebben meegemaakt, naar een observerende museumbezoeker.

Ik geef hierna enkele Google-reacties van bezoekers aan het kamp:

- Met geen pen is te beschrijven wat dit bezoek met je zal doen. Ongelofelijk hoe onmenselijk de mens soms kan zijn.
- Het is daar een leerzame belevenis vol leerzame dingen. Maar toch ook een beetje raar dat daar mensen zijn vergast.
- Een zeer indrukwekkende plek waar afgrijselijke dingen zijn gebeurd. Dit moet zeker bewaard blijven om het nageslacht uit te leggen hoe het NIET moet.
- Ondanks de gruwelen die hier plaats vonden gaat er een zekere sereniteit van uit die bij momenten zelfs mooi kan genoemd worden
- Heel interessant en indrukwekkend, zo ook heel imposant en drukkend op bepaalde plaatsen. Een keer volstaat, een bezoek aan Auschwitz vergeet je nooit. Een hele berg schoenen, en vooraan een paar baby schoentjes.
- Ik vond het geen leuke belevenis want ik vond het gewoon een normale belevenis
- Emotioneel moment
- Zeer indrukwekkend, zwarte bladzijde in de geschiedenis. Deze plek moet altijd bewaard blijven.
- Bijzonder om zoiets van dichtbij te bekijken. Iedereen kan zich er wel wat van voorstellen, maar je beseft je pas echt hoe immens dit kamp is, als je er bent geweest. Wat jammer is, is dat het erg wordt uitgebuit door de Poolse overheid....
- Stil 😊
- Wat je hier ziet gaat je voorstellingsvermogen te boven..... Onbegrijpelijk dat de Poolse overheid dit tegenwoordig bagatelliseert...
- Hier word je echt stil van, en ik niet alleen. Op het moment dat ik een bezoek bracht aan dit indrukwekkende KL waren er enorm veel bezoekers, maar toch was er een kille stilte, zelfs een akelige stilte. Dit laat niemand onberoerd. Na het zien van die vele gruwelijke foto's kwamen vele mensen met tranen in de ogen uit de barakken. Dit menselijke leed mag niet vergeten worden. Laat dit een les zijn voor de volgende generaties....
- Ik word eraan herinnerd dat de vreedzame samenleving waarin we nu leven zo zeldzaam is, maar het is gebouwd op een gevaarlijk evenwicht en moet zorgvuldig worden beschermd.

Met deze laatste reactie, die pleit voor meedogende wereldleiders met verantwoordelijkheidsbesef voor de planeet Aarde en zijn burgers, wens ik ter gelegenheid van Kerstmis iedereen een vreedvol en gezond 2020 toe.

Luc Andries, voorzitter

Lief en leed

Onze deelneming betuigen wij bij het overlijden van:

Frans Verheyen, echtgenoot van Clara Borgmans, overleden te Beerse op 27 september 2019

Susanne De Bonnaire, weduwe van Ely Kraayenbrink, overleden te Ravels op 24 oktober 2019

(Wegens de privacywetgeving en de daarbij horende GDPR-regelgeving kunnen wij enkel nog publiceren wat ons wordt toevertrouwd. Daarom verzoeken wij u ons de aankondigingen door te sturen per e-mail: voorzitter@nicolaus-poppelius.be of briefje aan: Nicolaus Poppelius, Dorp 64, 2382 Ravels-Poppel)

Erratum pagina 28 tijdschrift nr. 93

Naar aanleiding van een aandachtige lezer publiceren we hier een rectificatie:

Onderaan pagina 28 handelend over Eduard Schrijvers wordt er inderdaad wat verwarring geschept.

Ik ben mijn oorspronkelijke notities terug gaan bekijken en daar staat inderdaad wat anders.

Het gaat dus over de familie SCHIJVERS (niet Schrijvers, mogelijk is deze schrijfwijze later toch opgedoken)

Eerste kind = Hendrik Cornelius ° Weelde 10/07/1878--- + Weelde 23/09/1878

Enige dochter was Maria Joanna ° Weelde 23-01-1888--- + Weelde 23/03/1888

Verder:

Joannes Cornelius ° Weelde 31/07/1879 (kleermakersgast)

Cornelius ° Weelde 11/03/1882 (waarschijnlijk jong overleden omdat er in 1892 terug een Cornelius opduikt)

Eduardus ° Weelde 08/02/1885

Remigius Carolus ° Weelde 03/03/1889

Cornelius ° Weelde 11/03/1892

Beste lezer als u twijfelachtige zaken opmerkt, zouden wij dat zeer graag van u vernemen. In het belang van de volgende generaties kunnen we dan historisch zo correct mogelijk publiceren.

MARIA FRANKEN, TIENER IN TIJDEN VAN OORLOG (WOII)

Ben Bax

Enkele jaren terug was ik op het internet aan het surfen bij de webstek "Oral History" in het kader van verhalen opgetekend ter gelegenheid van de twee wereldoorlogen. Daar vond ik dit pareltje en ik vond dat het nu met de herdenkingen van 75 jaar bevrijding in de Kempen rijp was om te publiceren.

Daarom zijn we op zoek gegaan naar de auteur Ben Bax. Enkele bestuursleden zijn bij nazaten van de familie Ruts-Leirs-Franken hun licht gaan opsteken. Agnes Ruts kent een neef Ben Bax woonachtig in het Antwerpse. Zij heeft hem getelefoneerd en gevraagd naar zijn auteurschap. De heer Ben Bax wist helemaal niets af van het artikel dat u dadelijk kan lezen. Mocht er nog een andere Ben Bax zijn, dan zouden we graag in contact treden en willen ons bij deze verontschuldigen om zijn artikel zonder zijn toestemming te publiceren. (Luc Andries)

†

In de vroegte van de Heer werd heden opgevoeren
MEVROUW

Johanna Catharina WILLEMS
widuwe van de Heer
Cornelius FRANKEN

Sif van de Bond van het H. Hart, lid van de Boerivaangilde, lid van de Missieneskring,
geboren te Delfen-Riel 13 augustus 1882 en overleden te Poppel 26 augustus 1973,
voordien van de H. Zehrenanten der Dikke.

De heiden li in volle overgave aan Gods H. wil:

De Heer en Mevrouw Heer FRANKEN-HENDRICK
De Heer en Mevrouw Josef RUTS† Alfons LEIRS-FRANKEN
De Heer en Mevrouw Jos. FRANKEN-TUMMERANS
De Heer en Mevrouw Jan FRANKEN-VAN MECHELEN
De Heer en Mevrouw Jan-Baptist BAK-FRANKEN
De Heer en Mevrouw Frans SEVERIJNS-FRANKEN
De Heer en Mevrouw Jos. FRANKEN-TOBBEN en kinderen Koen en An
De Heer en Mevrouw Bernard VAN BAVEL-FRANKEN en kind Peter
De Heer en Mevrouw Jan FRANKEN-BEMUSEN en kind Chris
De Heer en Mevrouw Antoon FRANKEN-VAN DER STEEN
Meisjefrouwe Chris FRANKEN en verloofde
Meisjefrouwe Hilde FRANKEN
De Heer en Mevrouw Jos. RUTS-BOLS en kinderen Dirk en Kria
De Heer en Mevrouw Leo VAN DER MOEREN-RUTS en kinderen Kathleen Goedele, Jan en Noortje
De Heer en Mevrouw Rens BRESSEN-RUTS en kind Geert
De Heer en Mevrouw Cyriel RUTS-VAN BAVEL en kinderen Day en Ila
De Heer en Mevrouw Jan RUTS-HERLUGERS en kind Sabina
De Heer en Mevrouw David LEIRS-LEIRS
De Heer Leo LEIRS
De juffrouwen Cecile en Harde LEIRS
De Heer en Mevrouw Jos. FRANKEN-OTTEN
De Heer en Mevrouw Thieu TOEBEN-FRANKEN en kind Jan
De Heer Jan FRANKEN en verloofde
De Heer en Mevrouw Paul VERHAEST-FRANKEN
De Heer Frans FRANKEN en verloofde
Meisjefrouwe Las FRANKEN en verloofde
De Heer Willy en Herman FRANKEN
Meisjefrouwe Paula FRANKEN
Meisjefrouwe May FRANKEN en verloofde
De Heer Leo FRANKEN
Meisjefrouwen Luggard, Roside en Els FRANKEN
De Heer Hans en Cyriel BAK
Meisjefrouwen Hilda en Marleen BAK
De Heer Rik en Herman SEVERIJNS
De juffrouwen Marie-Louise, Lea en Maria SEVERIJNS

haar kinderen

haar kleinkinderen en achterkleinkinderen

Meisjefrouwe Josef WILLEMS†-DASSEN†-SCHIELSTRAETE en kinderen
De Heer en Mevrouw Alvis WILLEMS-VAN ROOY
De kinderen van wijlen Jozefus FRANKEN-BAK
De neven en nichten
De families WILLEMS, FRANKEN, VAN OUYTSEL en BAK.

Zij nodigen li uit om de plechtige uitvaartilugie erre te viereu op woensdag 29 augustus 1973,
te 10 uur, in de Sint Valentinskerk te Poppel.
Vereniging ten huize, Trier 21, Poppel, te 9.30 uur.
In afscheiding van de heiligen verrijzenis zal heer lidoere in de gewijde aerde rusten op de
begraafplaats te Poppel.
Een gedenkwaak met H. Mis zal door de gelovige gemeenschap gebeden worden op dinsdagavond
te 19.30 uur.
Uitvaart bij Mulders-Beyersmakers.

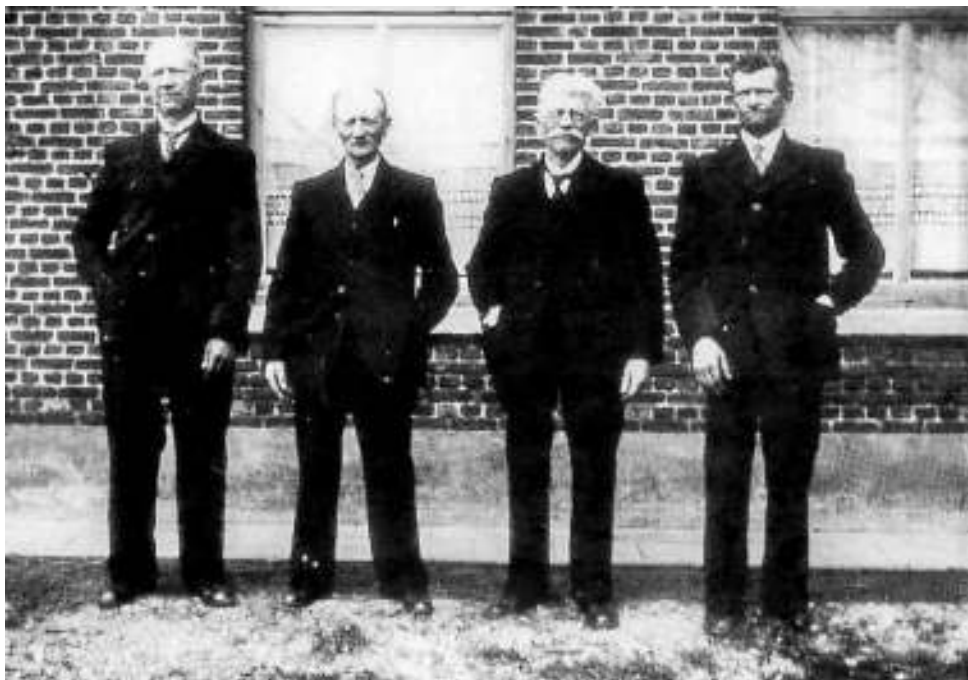
WEES HAAR ZIEL IN UW GEDENKEN INDOCHTIG.

2291, Poppel, 26 augustus 1973.

Op 29 januari 1924 wordt mijn informant Maria Franken in het Kempense dorp Poppel geboren. "Ons moe" komt uit een "simpel boerengezin" waar zij met drie zussen en drie broers gelukkig heeft samengeleefd. Maria is een "door en door goed mens" en zij staat altijd voor iedereen klaar. Mijn bijdrage betreft een blik op haar leven tijdens de Tweede Wereldoorlog. Alhoewel het Oral-Historyproject een toch wel zwaar werk is, heb ik er veel van geleerd. Voor mijn oma was "alles nogal vanzelfsprekend" terwijl ik mij moest inleven in een andere tijd. Ik geef enkele voorbeelden wat betreft de kledij. De oudere dames droegen tijdens hun jeugd een kapmantel over een rok en "een jack", een vest met lange mouwen en knopen. 's Zondags droegen de jongens een kostuum en tijdens de week "een keel", een stoffen jasje met daaronder een werkbroeck. Op vakantie werd er in die tijden natuurlijk niet gegaan, zeker niet door boerenfamilies. Zij bleven vrijwel altijd in Poppel. Op familiebezoek gaan en het kamp met de jeugdbeweging (KLJ) waren de uitzonderingen. En ook dan bleven zij in de regio: Weelde, Ravels,.... Ik bedank mijn oma hartelijk voor haar medewerking. Tevens gaat mijn dank ook uit naar mevrouw Govaerts, de leerkracht die het project in goede banen leidde.

Maria Franken en haar moeder Catharina Franken-Willems bij de boerderij. Een mooi jack en een kapmantel.

Cornelius Franken, de vader van Maria is derde van links samen met zijn drie broers.

De Tweede Wereldoorlog breekt uit!

Ik woonde in een boerenhuis. Het huis stond in een landelijke omgeving, maar toch nog dicht bij het dorpscentrum van Poppel. Vele wegen waren gemaakt van platgereden kiezels, maar verderop in onze straat begon een strook van kasseien. Ons huis was vrij groot in vergelijking met vele andere huizen in de omgeving. Het waren vooral boerderijen die in onze streek stonden, "met hier en daar een burgerhuis tussen". In een aantal straten stonden aan de ene kant boerderijen, aan de andere kant burgerhuizen. Ons huis telde zeven kamers. Ik sliep met twee zussen op dezelfde kamer waar drie bedden en een kast stonden. In de kelderkamer sliepen mijn drie broers. Tijdens de oorlog verhuisden zij naar de zolder en werd hun kamer ingenomen door twee logerende ooms. Mijn ouders sliepen in een klein kamertje. Ook op de brede gang kon worden geslapen. Er stond een bed en we noemden deze plaats "de gangkamer". Deze gang grensde aan de keuken en de woonkamer, "de grote kamer".

's Morgens kregen wij brood met spek. Voor diegenen die geen spek lustten, bakte mijn moeder Catharina een ei. 's Middags was er soep, gevolgd door groenten met aardappelen. Soms was er ook pudding: vanillepudding. Deze werd gemaakt met de melk van onze koeien. De suiker en de vanille kochten wij in de winkel van het dorp. Wanneer er bij ons thuis pannenkoeken of zelfgebakken wafels op tafel kwamen, wel, dan was het feest. Dat was namelijk een delicatessen voor ons. "Het was zondagseten." Maar pannenkoeken en wafels aten wij niet dikwijls. Toen de mensen op de radio hoorden dat de oorlog was uitgebroken en dat "den Duits" voor de deur stond, werd er meteen voedsel gehamsterd. Het brood dat wij met "de rantsoenzegeltjes" konden krijgen, volstond niet voor onze grote familie. Maar wij hebben geen honger geleden omdat wij konden terugvallen op onze eigen producten van de boerderij. Tijdens de oorlog aten wij veel rauwkost zoals selder, prei, sla,.... Onze moestuin voorzag ons van al die groenten. Melk kregen we van onze koeien en we gebruikten rogge voor het maken van ons brood. Er werden weinig of geen producten met andere boeren geruild. Alle boeren in de omgeving hadden voedsel genoeg of toch voldoende om van te leven. "Zij onderhielden ook de burgerbevolking." (nvdr. oftewel niet-boeren, oftewel burgers in de taal van de boeren)

*V.l.n.r. zittend: Maria, vader Cornelius en moeder Johanna Catharina, Henri;
staand: Jos, Theresia, Hortans en Jan.*

Het was opvallend dat in die eerste dagen nog maar weinig jonge mannen in de dorpskern te bespeuren waren. Vooral “de nonkels”, herinner ik mij, hebben meegevochten. Onze Jan vocht mee in Cournanel (Zuid-Frankrijk). Daarna was hij voortvluchtig en de Duitsers eisten hem op. Onze Jos vocht mee in het Belgisch leger. Hij werd uiteindelijk krijgsgevangen genomen en op het einde van de oorlog bevrijd. Slechts een jaar later zagen wij hem terug. Ik weet nog goed dat hij de eerste dagen buiten moest slapen.... Hij zat helemaal onder de vlooiën! Beiden hebben nooit veel over de oorlog gepraat. “Dat zij hier en daar eens een brood moesten pikken omdat zij zo’n honger hadden.”

Theresia is mijn oudste zus. Zij is tijdens de oorlog met Jef Ruts getrouwd. Jef ontsnapte eveneens aan de mobilisatie. Bij Theresia in de Rodvenhoeve, enkele honderden meters van ons huis, zaten Belgische soldaten ondergedoken. De schuur zat er overvol! Toen de Duitse soldaten ontdekten dat er Belgische soldaten in de schuur lagen, hebben ze een bom naar de gevel van het huis gegooid. Twee Belgische soldaten werden daarbij gedood. De andere soldaten zijn toen gevlucht; naar waar is niet geweten.

Jef Ruts en Theresia Franken (de oudste zus van Maria). Zij trouwden tijdens de oorlog.

Theresia was gelukkig niet gewond en zij en haar man werden verder met rust gelaten. Nadat de Belgische soldaten vertrokken waren, palmde de Duitse soldaten de schuur in. Samen met mijn klasgenoten moest ik voor een tijdeje niet meer naar mijn school, de huishoudschool het Spijker in Hoogstraten.

Klasfoto huishoudschool (het Spijker) in Hoogstraten. Maria staat op de derde rij, vijfde van links.

“Klokken uit de toren, de oorlog verloren....”

Wij moesten de lichten dempen. Alles moest donker zijn; anders werden we 's nachts door overvliegende vliegtuigen opgemerkt. Bij de bombardementen is het centrum van Poppel onder vuur genomen. De kerktoeren werd voor een groot deel vernield. Slechts na de oorlog is de kerk hersteld. De Duitsers haalden de klokken uit de toren van de kerk. Zo zei een klein jongetje tegen een Duitse soldaat: “Klokken uit de toren, de oorlog verloren!” Het ventje kreeg wel een pak rammel! De mensen zeiden achteraf dat hij nog gelijk had ook.... Sindsdien werd de kerkdienst met een noodklokje aangekondigd. Er kwamen heel wat families uit Antwerpen naar onze regio afgezakt om de bombardementen van de geallieerden tijdens de Duitse bezetting te ontlopen. Zo kwam de nicht van mijn moeder bij ons wonen. De paardentram van Poppel naar Turnhout reed nog wel. Deze tram mocht echter niet over de brug, omdat deze wel eens opgeblazen zou kunnen worden. Dus moesten de mensen afstappen, te voet over de brug lopen en aan de andere kant met een andere tram verder reizen. Vele mensen verstopten zich omdat zij niet “naar den oorlog wilden” (verplichte arbeid in Duitsland). Ook bij ons zat iemand “achter het hooi en de muur” voor een tijdje verstopt. Jan Moeskops. Daarna zijn er Duitse soldaten zich in onze schuur komen vestigen. Zij waren vriendelijk zolang je maar deed wat ze vroegen. De Duitse soldaten kregen eten toegestuurd. Dus je moest er niet veel speciaals voor doen. Ons gezin werd dan ook met rust gelaten. Op een keer kwam er een Duitse tank voorbij. De tank reed door de tuin en bleef uiteindelijk vaststeken in de beerput.... Wij hadden veel paarden. Vader was immers veekoopman. Paarden en fietsen moesten echter verborgen worden, anders werden deze door de Duitse bezetters op hun vlucht meegenomen. Toch konden wij voorkomen dat drie van onze paarden werden ingepikt. Deze paarden werden naar een paardenhandelaar in Hulsel gebracht. Deze handelaar (naam niet bekend) verstopte de paarden van vele boeren uit de omgeving in een bos. Bij de bevrijding van Poppel gingen wij naar het centrum waar wij de troepen zagen die verder naar Nederland optrokken. Van de Canadese troepen kregen wij chocolade. Maar ook Duitse soldaten deelden wel eens chocolade uit. Zo was er bijvoorbeeld Foko, een Duitse soldaat, die aan de jongste zoon van mijn zus Theresia enkele keren chocolade heeft gegeven. Alles wel beschouwd, is de Tweede Wereldoorlog in feite aan mij voorbijgegaan.

Praalwagen in de Vredesstoet op 31 mei 1945

De geschiedenis van de kerstkaart

Door: Luc Andries

Het is bijna een kerstritueel: de voorspelling van het einde van de kerstkaart omdat we minder post versturen sedert de e-card (internet) opkwam einde jaren negentig (20ste eeuw). In de jaren zeventig (20ste eeuw) voorspelde men ook al dat het gauw gedaan zou zijn omdat het schrijven van kerst- en nieuwjaarskaarten uitbesteed werd met onpersoonlijke boodschappen als gevolg. Zelfs in de jaren zestig van de negentiende eeuw meenden drukkers dat aan deze nieuwigheid snel een einde zou komen. En toen was de kerstkaart amper enkele jaren oud. Het is inderdaad zo dat er tegenwoordig veel minder handgeschreven wensen verstuurd worden dan tien jaar geleden. Dat betekent voor de postbezorgers minder topdrukte in december.

Heeft er zich iemand al eens afgevraagd waarom we elk jaar in december een kerstkaart sturen naar onze kennissen, vrienden en familie? Meestal schrijven we er een kerstgroet en wensen voor het nieuwe jaar op. Kerstkaarten verzenden is een internationaal gebeuren. Deze traditie is je immers bijgebracht door je ouders en later doe je ook mee. Maar waar, hoe en door wie of wat is deze traditie ontstaan? Blijft de kerstkaart nog wel bestaan of verandert het kaartje straks in een digitale groet?

Oorsprong van de kerstkaart

Het geven van attenties is al bekend sinds de oudheid. De Keltisch-Germaanse druïden gaven elkaar aan het begin van elk jaar een maretak die voor hen een heilige plant was.

(Li) Maretakverkooper in 1907 (https://stock.adobe.com/lu_fr/images/the-mistletoe-seller-1907-date-1907/162374902)

(Re) Maretakverkopers in Parijs 1928 (<https://www.thejewelrystory.com/maretak-verkopers-in-parijs-1928/>)

De Romeinen gaven elkaar tijdens de nieuwjaarsviering symbolische geschenken zoals een tak van een favoriete boom of voedsel uit de tuin, deze gaven werden strenae genoemd. Het Latijnse woord strena is afgeleid van de Romeinse godin Strenua die stond voor het nieuwe jaar, zuivering en welzijn. Men gaf een nieuwjaarsgeschenk als een goed voorteken. Het idee erachter was om met anderen te delen wat jij in overvloed had en dat zou de gever het komende jaar geluk brengen.

De meest bekende geschenken tijdens de kerst zijn de cadeaus van de Driekoningen: mirre, goud en wierook.

In de middeleeuwen werden op het Europese vasteland houtsnijwerken met religieuze kersttaferelen aangeboden aan geliefden of kasteelheren ter gelegenheid van nieuwjaar.

De Wettinger baby Jezus (ca.1455) (https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/8/84/Jesuskind_Wettingen.jpg)

Onbekend: Ein guot Selliger ior, Die Gartenlaube, Sammelband 1894, S. 882, Bild-PD-alt,
(<https://de.wikipedia.org/w/index.php?curid=3524912>)

Gekleurde houtsnededruk - Christkind mit Neujahrswünschen (aus der Gegend um Köln / Trier, um 1465, in der Staatlichen Graphischen Sammlung in München)

De eerste wenskaarten ontstonden zo vermoedelijk in de 15e eeuw. Het waren meestal liefdesuitingen die aan het papier werden toevertrouwd.

Waar komt de traditie dan precies vandaan? Zoals met veel tradities is dat niet helemaal duidelijk. De oudste bekende kerstkaart komt uit 1611. De Duitse arts Michael Maierus, ook bekend als Michael Maier, stuurde een kerstkaart aan de Engelse koning James I van Engeland en zijn zoon. Michael Maierus deed veel moeite voor zijn boodschap aan de koning. Hij ontwierp en schreef de kaart zo dat de tekst een roos vormde, geheel in de stijl van de Rozenkruisers. De boodschap was: "met een gebaar van vreugdevolle viering van de geboortedag van de Heer, met vreugde en voorspoed gaan we het voorspoedige jaar 1612 binnen".

Michael Maierus (https://wikivisually.com/wiki/Michael_Maier)

Vanaf de 17e eeuw nam het versturen van wenskaarten toe. Nieuwjaarswensen rondsturen was echter voorbehouden aan de rijke geletterde families, omdat het vervaardigen, schrijven en verzenden van de wenskaarten een kostelijk gebeuren was. Men wenste elkaar in Europa, geheel volgens Romeinse traditie, gelukkig Nieuwjaar.

Ondertussen was het cadeau geven van plaatjes populair geworden nadat de Brit George Baxter in 1830 kleurenillustraties diepdruckte, waaronder plaatjes van roodborstjes. Ze zijn nog altijd een van de meest voorkomende kerstkaartafbeeldingen. Hij drukte ook herinneringsprentjes zoals bij de kroning van koningin Victoria waarop men 200 gezichten zou herkennen dankzij het gebruik van de koperplaatdruktechniek.

George Baxter (https://en.wikipedia.org/wiki/File:George_Baxter_from_family_photograph.jpg)

Rechts: kroning van koningin Victoria in 1843

(<https://multimediaman.blog/2016/07/31/george-baxter-1804-1867-pictorial-color-printing/>)

De eerste kerstkaart

Sir Henry Cole (https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/0/0a/Henry_Cole%2C_Lock_%26_Whitfield_woodburytype%2C_1876-84.jpg)
Rechts John Callcott Horsley (<https://commons.wikimedia.org/wiki/File:John-callcott-horsley.jpg>)

De geschiedenis van het eerste kerstkaartje begint in de 19de eeuw in het Victoriaanse Engeland in opdracht van Sir Henry Cole. Deze Engelsman, een manusje-van-alles, stond bekend als uitvinder, kunstliefhebber en industrieel. Het was hij die op een makkelijke manier veel mensen een kerstgroet wou overbrengen. Daarom sprak hij zijn vriend John Callcott Horsley aan, bekend om zijn schilderijen en illustraties. Op verzoek van Sir Henry Cole ging hij aan de slag en ontwierp zo de eerste commerciële kerstkaart. De eerste oplage zou uit 1000 stuks bestaan.

Als je goed kijkt, zie je dat er verschillende taferelen op de kerstkaart te ontdekken zijn. Aan de zijkanten de kerstboodschap van “geven aan de armen”. Aan de linkerkant krijgen ze eten, aan de rechterkant kleding. Dit idee van de kerstboodschap was populair in 1843. In december van dat jaar publiceerde Charles Dickens immers ook zijn boek ‘A Christmas Carol’. Het is mogelijk dat John Callcott Horsley zich hierdoor liet inspireren. Verder zijn er centraal mensen te zien, drinkend van een glas rode wijn. Zelfs een klein meisje mag meedrinken.

(<https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Firstchristmascard.jpg>)

Kaart van Henry Cole aan John Thompson (<https://historianet.nl/maatschappij/gebruiken/wie-stuurde-de-eerste-kerstkaart>)

Over de eerste kerstkaart ontstond een controverse in het preutse Victoriaanse Engeland. Zo stond nog lang niet iedereen achter het idee van geven aan de armen. Ook het drinken van alcohol met het christelijke kerstfeest viel bij veel Engelsen verkeerd. Zeker het kleine meisje dat alcohol drinkt was de spreekwoordelijke druppel.

Cole liet 1000 kaarten lithografisch (steendruk) drukken. Van die kaarten zijn er nu nog 50 bewaard. Het volgende jaar (1844) werden er toch 25.000 kaarten verzonden ondanks de kritiek op het drinken van alcohol met Kerstmis. Alcohol en een christelijk feest konden immers niet samen gaan.

Vanaf 1850 werd het versturen van wenskaarten voor meerdere gezinnen haalbaar. Met name de wenskaarten en de valentijnskaarten werden zeer populair. Toen aan het einde van de 19e eeuw de machinale kaartproductie op gang kwam, werden de ansichtkaarten goedkoper. Samen met de introductie van de postzegel werd het bijna voor iedereen betaalbaar.

Kerstkaarten in massaproductie

In de Verenigde Staten begon de in Duitsland geboren drukker Louis Prang omstreeks 1875 met het massaal produceren van kerstkaarten. Deze kaarten waren zeer in trek bij het Amerikaanse publiek en het verzenden van kerstkaarten werd een feit.

Louis Prang (https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/9/94/Portrait_of_Louis_Prang.jpg)

Valentijnskaart uitgegeven door Louis Prang (https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/9/96/Prang%27s_Valentine_Cards2.jpg)

Kerstkaarten uitgegeven door Prang (https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/7/72/Christmas_by_Boston_Public_Library.jpg)

(https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/7/78/Christmas_card2_byLouisPrang.png)

Populair waren met name de kaarten met sneeuwscènes, kerstbomen en religieuze afbeeldingen. In 1881 produceerde Prang al 5 miljoen kerstkaarten per jaar.

De negentiende-eeuwse drukkers zagen het succes van de kerstkaart in en sprongen mee op de kar. Ze werden daarbij geholpen door de stoommachine die er voor zorgde dat het drukken van kerstkaarten aanzienlijk sneller en goedkoper ging.

Charles Goodall

en De La Rue (<https://hobby4fun.eu/kerstkaarthist/kersthist.html>)

Raphael Tuck (<https://hobby4fun.eu/kerstkaarthist/kersthist.html>)

De Victoriaanse kaarten (19de begin 20ste eeuw)

De Victoriaanse kaarten vielen op door hun vele vormen en ontwerpen, en het materiaal dat werd gebruikt. Op de kaart stond een kerstgroet in de vorm van een gedicht of een vers.

In de jaren 1860 en 1870, vond je op deze kerstkaarten illustraties van kinderen als kleine volwassenen. Andere ontwerpen bevatten landschappen (in de vier seizoenen), zeegezichten, bloemen of dieren.

(<https://hobby4fun.eu/kerstkaarthist/kersthist.html>)

(<https://hobby4fun.eu/kerstkaarthist/kersthist.html>)

In **1850** verschenen voor het eerst **kaarten met de kerstman**. Ook het roodborstje is vaak terug te vinden op oude kaarten. Het roodborstje zou haar rode borst te danken hebben aan de bloedige doornen van de kroon van Jezus.

Religieuze kaarten kwamen pas na **1890** en kerstkaarten met kerstbomen verschenen einde 19de eeuw.

1899: de eerste lichtkaarten waarbij men de kaart tegen het licht moest houden om de kerstman te zien.

1899: lichtkaart

en 1905(<https://hobby4fun.eu/kerstkaarthist/kersthist.html>)

We kunnen ons ondertussen de bedenking maken wat dit nu allemaal met ons erfgoed heeft te maken?

We kunnen niet ontkennen dat wij kerst -en nieuwjaarskaarten versturen of in de brievenbussen van burens en kennissen droppen. Als we in de kerstkaartenwinkel binnenstappen, kunnen we niet ontsnappen aan het merk Hallmark. Daarom zou ik als voorbeeld van de mondialisering van deze traditie die ontstaan is in Groot-Brittannië hier een korte ontstaansgeschiedenis willen schetsen van dit Amerikaans bedrijf.

Hallmark, het ontstaan.

Joyce C. Hall (<https://corporate.hallmark.com/about/j-c-hall/>), (<https://hobby4fun.eu/kerstkaarthist/kersthist.html#hallmark>)

In 1910 stortte Joyce C. Hall zich in de kaartverkoop in de Verenigde Staten van Amerika. Hij begon met 2 schoenendozen kaarten en al snel ontdekte hij dat er een markt was voor kerstkaarten in een enveloppe. In 1915 bracht hij zijn eerste kaarten uit.

De kans is groot dat je wel eens een Hallmarkkaart verstuurde. De ansichtkaarten en andere producten van dit Amerikaanse familiebedrijf zijn vandaag de dag in honderd landen verkrijgbaar. Hoe groeide het wenskaartimperium zo groot?

Wie is de oprichter?

In 1906 richtte Joyce C. Hall samen met zijn oudere broers Rollie en William een bedrijfje op voor het importeren van ansichtkaarten, maar de lokale markt was hiervoor nog te klein. Het project mislukte. In 1910 propte Hall twee schoenendozen vol met nieuwe ontwerpen en stapte op de trein naar Kansas City (VS). Met een kleine hoeveelheid zakgeld en een beperkte collectie kaarten had hij weinig te verliezen, maar spontaan en gedreven als hij was, bouwde hij vrij snel een kleine, maar trouwe klantenkring van drogisterijen, sigaren- en cadeauwinkels op. Binnen afzienbare tijd ging hij ook kaarten leveren aan winkels in de voorsteden en dorpjes van Kansas. De zaken begonnen te vlotten zodat Hall de hulp inriep van zijn broer Rollie. Samen haalden ze voldoende geld op om in 1915 een eigen zaak te openen. Een paar jaar later zou ook William zich bij hen voegen. In 1923 was het familiebedrijf Hall Brothers Inc., de voorganger van Hallmark, een feit en verhuisden de broers met hun personeel naar een groter kantoor aan de rand van de stad.

Hall had vrij snel door dat de verkoop van ansichtkaarten alleen niet voldoende zou zijn om te blijven groeien als bedrijf. Hij besloot zijn collectie daarom uit te breiden met valentijnskaarten, kerstkaarten en bijbehorende enveloppen. Tot 1932 was het gebruikelijk dat een klant het ontwerp dat hij in gedachten had omschreef aan de winkelbediende, waarna die op zoek ging naar de juiste wenskaart. Toen kreeg Hall het idee om alle kaarten uit te stallen langs de muur, zodat klanten zelf rustig hun keuze konden maken. Het scheelde in de personeelskosten en consumenten kwamen zo sneller in de verleiding om meer te kopen dan waarvoor ze in eerste instantie waren gekomen.

De handelsnaam werd in 1954 aangepast naar Hallmark. Hall had hierbij de werkwijze van het beroemde Londense Goldsmith's Hall in gedachten. In de middeleeuwen werd hier goud en zilver gecontroleerd op de mate van dichtheid. Materiaal van hoge kwaliteit kreeg de stempel "Hall mark". Dat zijn eigen naam erin voorkwam, was voor Hall een extra pluspunt. Dat de naam makkelijk bleef hangen bij consumenten, vond hij echter veel belangrijker.

Waarin onderscheidde Hall zich van zijn concurrenten?

Wellicht een vooruitziende blik of toch gewoon een flinke dosis geluk, maar Halls eigengereidheid heeft ze erg ver gebracht. Zo zette hij in de jaren twintig tegen alle adviezen van collega's de zin "A Hallmark Card – Hall Brothers Company" in dikke letters op de ansichtkaarten. Niemand had zoiets ooit eerder gedaan, maar op deze manier schoot de naamsbekendheid van het merk Hallmark bij de consument omhoog.

Een andere gedurfde zet was het openlijk sponsoren van radio- en televisieprogramma's. In de eerste helft van de twintigste eeuw geloofde men nog niet in de kracht van reclame maken. Zo kwam Hallmark langzaam maar zeker bekend te staan als de bekendste kaartenontwerper. Tot slot voelde Hall zich erg verantwoordelijk voor de kwaliteit van zijn product. Tot zijn pensioen in 1966 moest ieder ontwerp door hem persoonlijk worden goedgekeurd voordat het in productie werd genomen.

Hoe staat Hallmark er nu voor?

Tegenwoordig maakt Hallmark niet alleen wenskaarten, maar verdient het moederbedrijf ook geld met onder andere een eigen televisiekanaal, verkoop van tekenmateriaal, cd's en e-cards. Hallmark Cards blijft echter een van de belangrijkste pijlers, zeker in buitenlandse markten als Europa en Azië. Er werken wereldwijd meer dan dertienduizend mensen voor het bedrijf. Het Amerikaanse magazine Forbes schat de jaaromzet van 2011 op zo'n 3,81 miljard dollar.

Het was de wens van Joyce C. Hall dat de bedrijfsvoering van Hallmark altijd in handen zou blijven van de Hall-familie. Tot nu toe is dat gelukt; tegenwoordig staat David Hall aan het roer, terwijl zijn vader en voorganger Donald, inmiddels ook gepensioneerd, nog steeds een oogje in het zeil houdt.

Inmiddels is Hallmark een begrip geworden en worden er dagelijks miljoenen kaarten geproduceerd.

Hallmark is sinds 1915 leverancier van alle officiële kerstkaarten voor iedere president van de VS. President Johnson bestelde ooit 40.000 kaarten bij Hallmark.

Johnson 1967

Eisenhower (1953-1961)

Bush sr. 1991

(<https://hobby4fun.eu/kerstkaarthist/kersthist.html>)

Kerstkaarten in oorlogsperiodes

Tijdens de **Eerste Wereldoorlog** hebben de Duitsers ons kennis laten maken met de opgetuigde dennenboom. De bezette landen hebben bijna geen kerstkaarten geproduceerd. De Engelsen, die niet zo snel van hun melk zijn, bleven daarentegen kaarten produceren om een riem onder de harten van hun jongens aan het front te steken.

Eerste Wereldoorlog (<https://hobby4fun.eu/kerstkaarthist/kersthist.html#hallmark>)

De **Tweede Wereldoorlog** had een grotere impact op de kerstkaarten. De kerstman ondersteunde de soldaten en de Amerikaanse vlag kwam vaak terug op de kaarten. Ook werden er persoonlijke groeten als "missing you" gezet op de kaarten.

Maar er waren ook kaarten gemaakt door krijgsgevangenen die zo hun geliefden thuis wilden laten weten dat ze nog leefden en aan hun dachten. De kerstkaart werd ook ingezet als propagandamateriaal om de vijand te demotiveren.

Veel verzamelaars van oude kerstkaarten hebben dan ook veel interesse in deze periode.

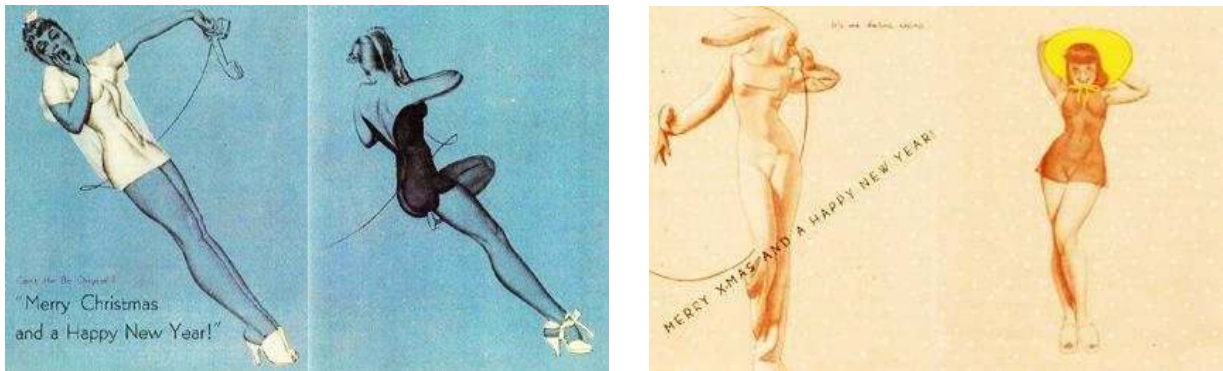
1940-1945, Amerikaanse kerstkaarten (<https://hobby4fun.eu/kerstkaarthist/>)

Twee kerstkaarten uit Duitse kampen en één uit een Japans, gemaakt door Britse krijgsgevangenen. (<https://hobby4fun.eu/kerstkaarthist/>)

1944, Duitse propagandakaarten om de geallieerde troepen aan het twijfelen te brengen.
(<https://hobby4fun.eu/kerstkaarthist/>)

Japanse propagandakaarten, waarbij de Japanners vaak gebruik maakten van pin-up girls om de heimwee onder de Amerikaanse soldaten aan te wakkeren en de motivatie te verlagen. (<https://hobby4fun.eu/kerstkaarthist/>)

Tijdens de **Koreaanse oorlog** (1950-1953) werd de kerstkaart als propagandamiddel gebruikt. En ook hier was het doel de troepen te demotiveren en op te roepen zich zelf over te geven dan wel te deserteren.

Demotiverende kerstkaarten werden verspreid onder de Westerse troepen tijdens de Koreaanse oorlog.
(<https://hobby4fun.eu/kerstkaarthist/>)

Gedurende de **Vietnamoorlog** (1955-1975) was de kerstkaart weer een propagandamiddel. De Vietnamese troepen (Vietcong) maakten veel kerstkaarten die van een goede kwaliteit waren. De kaarten waren smal en moesten gevouwen kunnen worden zodat ze in een portemonnee konden.

Vietnamoorlog (<https://hobby4fun.eu/kerstkaarthist/>)

Bij ons werd het versturen van kerstkaarten pas na de 2de wereldoorlog populair. Dat betekende niet dat er tussen de twee wereldoorlogen geen kaarten zouden gemaakt zijn. In de Verenigde Staten en Groot-Brittannië waren en bleven de kerstkaarten een succesproduct. De thema's tijdens het interbellum sloten aan bij de kunststromingen zoals art deco of de economische crisis en de depressie.

Na de Tweede Wereldoorlog stond de wereld in het teken van de wederopbouw. Ook in de kerstkaarten was er een verandering waarneembaar. De kaarten werden vrolijker en de kleuren werden feller, terwijl de kaarten ook meer humor bevatten.

Kerstman, zijn arm is draaibaar

Persoonlijke kerstkaarten werden populairder waarbij zelfs hele families en hun trouwe viervoeters op de foto werden gezet.

(<http://www.printconcept.nl/nln/leuke-familiefoto-kerstkaartje>)
(<https://www.kaartje2go.be/kerstkaarten/kaart/kerstkaart-met-maltezer-hond-kerstmuts-en-kerstgroen>)

Er werden tevens kerstkaarten ontworpen en in een beperkte oplage gedrukt of gemaakt voor verspreiding in eigen kennissenkring.

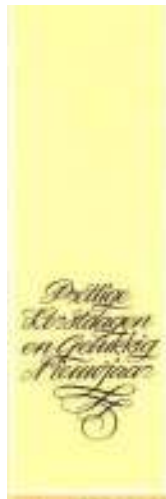
Doorheen de jaren zijn er steeds mooie kaarten geweest met prachtige reproducties van bekende schilderijen, iconen enzoverder.

Feeërieke kaarten in de jaren 1950-1960

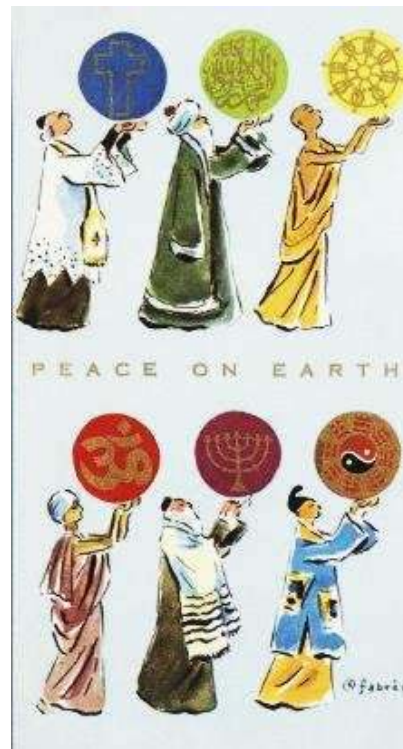

(<https://hobby4fun.eu/kerstkaarthist/kersthist.html#hallmark>)

Kerstkaarten na 1960

In de jaren 60 kwamen thema's als vrede en liefde terug in de kerstkaarten. Peace en flowerpower bepaalden in die hippieperiode sterk het leven.

(<https://nl.hallmark.be/kaarten/kerst/klassiek-kerst/?gc=1>) (<https://hobby4fun.eu/kerstkaarthist/kersthist.html#hallmark>)

In 1967 tekende de illustratrice Denise Holly Hobbie-Ulinskas voor het eerst een fictief meisjesfiguur met de naam Holly Hobbie die in korte tijd zeer populair werd in de Verenigde Staten, maar ook in Europa. De kerstkaarten van Holly Hobbie worden nog steeds gedrukt en verstuurd. In 1977 was "Hollie Hobbie" de meest verkochte kerstkaart.

Holly Hoby

Kerstkaarten na 1970

In de jaren 70 werd de vaak vlakke en matte lakafwerking van de kaarten vervangen door een glanzende afwerking. De in die tijd populaire kaarten van American Greetings en Hallmark werden veelal met een glanzende laag voorzien. Hallmark leverde ook enveloppen met reliëf bij de kaarten.

Het toepassen van stripfiguren in kerstkaarten was ook een nieuwe trend.

Charlie Brown is zo een populaire stripfiguur.

Daarnaast kwamen ook veel oude winterscènes terug op kerstkaarten, zoals families die de kerstboom aan het versieren waren, of een slede in een winters landschap.

Het verkopen van kerstkaarten door scholen- en liefdadigheidsinstellingen nam ook toe.

Uitgaven van Klein Seminarie Hoogstraten, Damiaanactie en Missio.

Zelfgemaakte kunstige kerstkaarten

Met de mond geschilderd door A.E. Stegmann waarbij ons de handensymboliek en de uitdovende kaars niet ontgaat.

Kerstkaarten na 1980

De in de zeventiger jaren geïntroduceerde trends werden in de jaren 80 voortgezet. De lieflijke figuurtjes zoals cherubijntjes en beertjes werden een rage.

Ook de bekende vormen en afbeeldingen van kerstkaarten bleef populair in de jaren 80. Victoriaanse afbeeldingen bleven een geliefd item. Ook het gebruik van goud, om reliëfteksten beter tot hun recht te laten komen, bleef populair.

Kerstkaarten na 1990

(<https://hobby4fun.eu/kerstkaarthist/kersthist.html>)

Hallmark, American Greetings en Gibson bleven de grootste producenten van kerstkaarten. Victoriaanse thema's en oude afbeeldingen van de kerstman waren populair.

Ook werden de kaarten humoristischer en zien we een bepaalde retrostijl. Vanaf 1995 worden vooral de Simpsons een populair item voor de humoristische kerstkaart en Suske en Wiske konden in Vlaanderen niet achterblijven met de beste wensen.

(<https://www.hln.be/showbizz/tv/dit-is-hoe-the-simpsons-zou-eindigen>)
(<http://suskeenwiske.ophetwww.net/curiosa/kaarten/groot/kerst-198X.php>)

In de jaren 90 maakte ook de personal computer een snelle opmars en ontstond de eerste software waarmee mensen hun eigen kerstkaart konden maken en afdrukken op de kleurenprinter.

De traditionele drukkers anticipeerden onmiddellijk door de nieuwe technologieën aan te bieden en de consument de mogelijkheid te geven om zelf zijn kerstkaarten te maken en printen. Ook de virtuele kerstkaart die verstuurd werd per mail deed snel zijn intrede.

Kaart van de Poppelse zusters na hun verhuis naar Heist-Op-Den-Berg

Paters van de Heilige Geest te Nijlen

Kaart van een milicien (die in de kazerne geen kerstkaarten vond) uit het verre Arolsen (D).

Wat opvalt in de kaartonderwerpen is dat die in al die eeuwen niet veranderd zijn: dieren, sneeuw, maretakken, hulst, kerstbomen en vanaf 1860 de kerstman. Af en toe is er een trend, maar de grote constante is sneeuw.

Koninklijke kerstwensen

Koning Boudewijn verstuurde kerstkaarten met -afbeeldingen van zijn geliefde schilderijen.

Koning Albert en koningin Paola durfden al eens te fotoshappen en een collage te maken.

Bij de kerstwensen van koning Filip en koningin Mathilde zie je de prinsen en prinsessen mooi opgroeien.

Koning Albert II en koningin Paola in een kring van kleinkinderen (https://www.nieuwsblad.be/cnt/dmf20181220_04053287)
België: 19/12/2018 kerstconcert op het paleis met prins Gabriël in het gips (<https://www.monarchie.be/nl#fotos-en-videos>)

2016

2017

2018

(<https://www.hln.be/showbiz/royalty/koninklijke-familie>)

Conclusie

Uit dit verhaal blijkt dat ondanks Kerstmis een christelijk feest is, de kerstkaart niet christelijk is. De kerstkaart was door zijn bedenker nooit bedoeld geweest om de oorsprong van Kerstmis te herdenken. Daarvoor waren er de bidplaatjes of santjes.

Het was gewoon makkelijk in die tijd (19de eeuw) om een 'kerstkaart' te laten maken voor je familie in plaats van zelf hele lange brieven te schrijven. Het duurde slechts tien jaar voor de kerstkaart een vast onderdeel van Kerst werd en dat de verzender met weloverwogen zorg de kaart koos en zal kiezen. Deze kaart zal door de geadresseerde goed bestudeerd worden en in de meeste gevallen bijgehouden. De kerstkaart is de manier om, zeker als je het druk hebt, te zeggen “hallo, ik ben er nog.”

Maar zal de kerstkaart zijn 200ste verjaardag halen? Feit is dat na decennia van stabiliteit de daling van het aantal verstuurde kaarten een feit is in alle landen. Tegenwoordig is het gemiddelde per gezin een 16-tal.

Ter overweging: Hallmark zet tegenwoordig nog 1 miljard kaarten om alleen in de VS.

Bronnen:

Archief Heemkunde-en Erfgoedvereniging Nicolaus Poppelius
Foto's en afbeeldingen zonder bronvermelding, Archief Heemkunde-en Erfgoedvereniging Nicolaus Poppelius
<https://historianet.nl/maatschappij/gebruiken/wie-stuurde-de-eerste-kerstkaart>
<https://hobby4fun.eu/kerstkaarthist/kersthist.html>
<https://nl.wikipedia.org/wiki/Kerstkaart>
<http://www.historicusrob.be/geschiedenis-blog/geschiedenis-eerste-kerstkaart/>
https://1bd9723bc8b0724b89d93657cf458561592fd0c7e3ec3895a19d.ssl.cf5.rackcdn.com/10_rosicrucian_christmas_card_052411.pdf
<https://www.nrc.nl/nieuws/2015/12/21/cashen-met-kerstkaarten-een-korte-geschiedenis-a1494228>
<https://www.drukwerkdeal.nl/nl/blog/show/design/Zo-zag-de-allereerste-kerstkaart-eruit>
<https://kunst-en-cultuur.infonu.nl/feestdagen/107153-kerstkaarten-een-populaire-en-geliefde-traditie.html>
<https://www.nrc.nl/nieuws/2015/12/18/de-laatste-nobele-traditie-1567650-a83642>
<https://hobby4fun.eu/kerstkaarthist/kersthist.html>
<http://livaudaisnet.com/xmas/cards/xmasindex.html>
<https://fastcards.nl/wist-je-dat/geschiedenis-wenskaarten>

Vorbije activiteiten

Door: Bas Van Haeren en Cis Vissers

Erfgoedbrunch Erfgoed Noorderkempen

Voor de samenkomst van onze collega-heemkunde en erfgoedverenigingen had Erfgoed Noorderkempen deze keer gekozen voor de gemeente Ravels.

Place to be was op 19 september deelgemeente Poppel!

De voormiddag heeft een iets formeler karakter.

Tijdens het eten ontstaat het 'eigenlijke' werk nl. de ontmoetingen, gesprekken en uitwisselen van ervaringen.

(foto: Erfgoed Noorderkempen)

Het middagprogramma werd het programma voorbereid door onze eigen vereniging. Zo bezocht de groep oa. de thema-tentoonstelling rondom archeologie in ons Museum Aan de Grens en de grafheuvels in Ravels.

Nacht van het Kempisch Erfgoed zaterdag 19 oktober 2019

Wat is er die nacht in de bossen van Nieuwkerk gebeurd?

De mensen praten er volop over, zeker in de eerste weken na deze spannende nacht. Voor de 80 gelukkige deelnemers die mee mochten, was het de nacht van hun leven. In drie groepjes vertrok men bij Radio Paloma met een interval van twintigtal minuten.

Cis en Harry hebben samen met de bestuursleden en het straattheatergroepje "Straf Poejer" een spannend en leuk programma samengesteld waarbij een wandeling van een vijftal kilometer voor de "mens sana in corpore sano" (gezonde geest in een gezond lichaam) zorgde.

Na drieënhalve kilometer volgde de verrassing van de nacht en werden de groepjes overvallen door een optreden in de bossen van Nieuwkerk door theater "Straf Poejer".

Zij speelden een verhaal uit de Eerste Wereldoorlog met de brievensmokkel aan de grens. Jan Vleugels was op dat punt in de Kempen de grootste. Maar er was een concurrent die het gebied van Zondereigen tot Arendonk bestreek, ene Voets. Deze rol werd voortreffelijk gespeeld door Roel Van Den Dries. Luc Rieberghs (Poppelse roots) vertolkte de rol van zijn vader. De toeschouwers werden deel van hun opvoering en werden actief betrokken in het spel. Zo stonden er niet twee acteurs maar na enkele minuten een hele bende op het podium zodanig zelfs dat er geen toeschouwers meer waren maar alleen nog acteurs. Het evolueerde alle kanten op, van de brievensmokkelaar die na de oorlog een leegloper werd en naar de Walen ging werken in de steenkoolmijnen. Hij kwam terug als de verloren zoon naar de heimat en leefde voor galg en rad verder van diefstal, zakkenrollerij en smokkel. Dit werd met zo een overtuigende wijze gespeeld dat sommige deelnemende toeschouwers zich werkelijk betrokken voelden in het spel en zelfs niet meer wisten of dit een spel was. Dit zorgde natuurlijk voor de nodige vrolijkheid bij de degenen die niet moesten optreden.

Vervolgens wandelden de mensen anderhalve kilometer verder om te genieten van heerlijke soep, een borreltje of een warme chocomelk. Hier kwamen de eerste emoties los en de mensen achter de bar (Rina, Jose, Mariette en Luc) kregen zo te horen wat er in de Nieuwkerkse bossen was gebeurd.

Na nog een dikke kilometer kwamen ze toe bij Radio Paloma waar hun een heel warme ontvangst wachtte. De kachel stond roodgloeiend!

Hier voerden de mannen van "Straf Poejer" nog een flink stukje straattheater op. Zij waren verkleed als twee van de drie musketiers en ze zochten naar een derde musketier. Deze werd gauw in het actief betrokken publiek gevonden. François onderging als aspirant derde musketier een aantal proeven waarna hij goedgekeurd werd om deel uit te maken van het beruchte trio.

Hilariteit alom!!!

Herfstlezing: 'Achter de schermen van het Belgische Koningshuis'

Op donderdagavond 21 november jl. nam Brigitte Balfoort de 50 aanwezigen mee naar de ins en outs van onze Koninklijke familie. Bijzonderheden en eigenaardigheden kwamen aan bod. Roddels werden omgezet in waarschijnlijke waarheden, vermoedens werden bevestigd en soms blijven mysteries bestaan.

Het was weer een boeiende lezing waarbij de spreker zelf ook aangaf voor de 2de maal gesproken te mogen hebben voor een sympathiek, aandachtig en vriendelijk publiek. Meer dan de moeite waard om van Brugge naar Weelde te komen dus!

Cadeau voor de feestdagen

De verkoop van het boek 'Poppel, een Kempisch dorp in woord en beeld' verloopt, zoals verwacht, goed, heel goed zelfs.

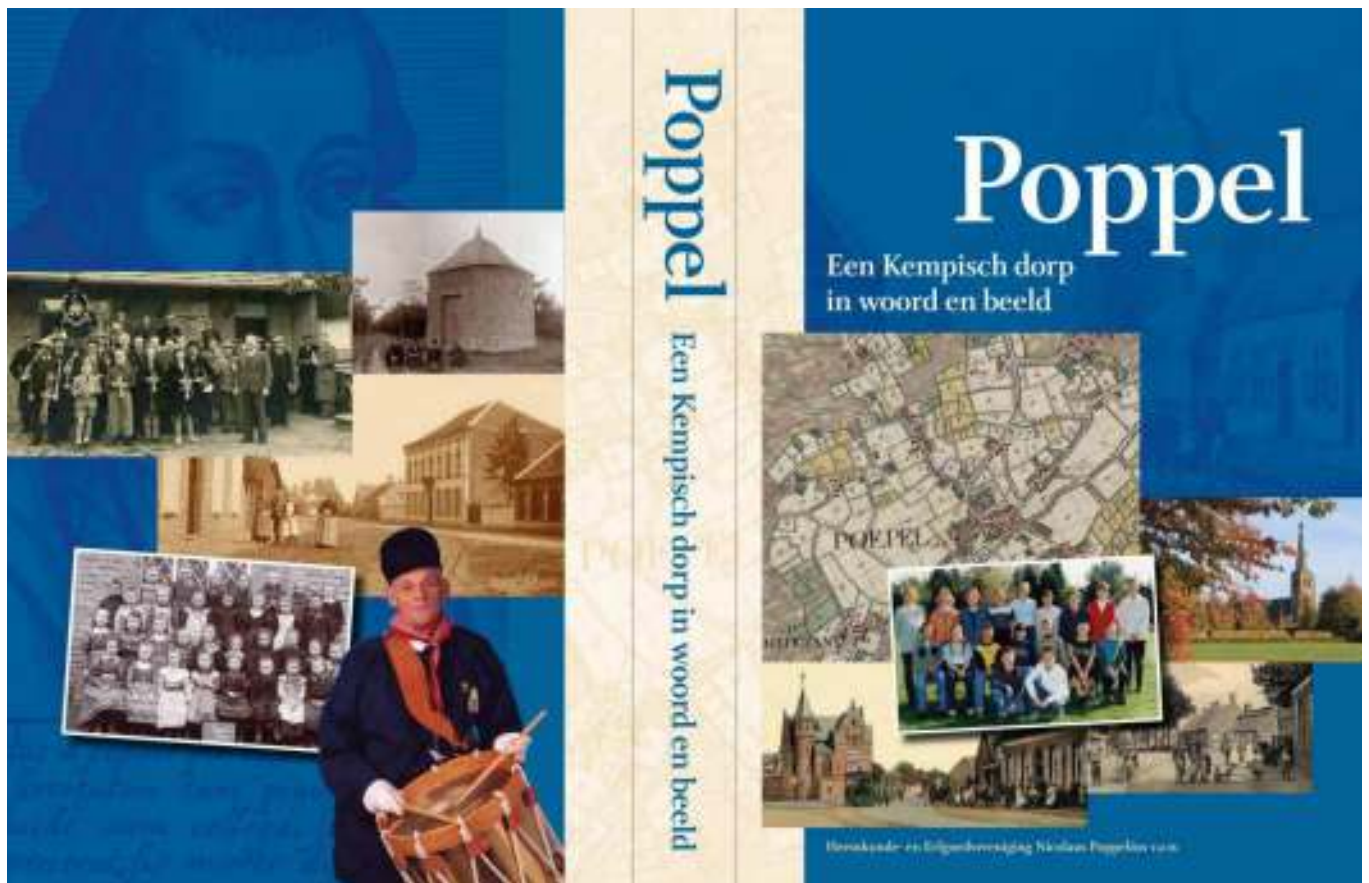
Zoals reeds eerder bekend gemaakt komt er **geen** herdruk!

Nog niet beslist om er eentje aan te schaffen?
Het is nu 'het' moment!

Of misschien wel het unieke cadeau voor de komende feestdagen!

Kijk voor de aankoopvoorwaarden op onze website: <http://www.nicolaus-poppelius.be/boek%20poppel.html>

Of neem contact op via mail: redactie@nicolaus-poppelius.be

**Heemkunde- en Erfgoedvereniging
Nicolaus Poppelius
vzw**

BESTUUR:

Voorzitter:	Luc Andries, Pastoor Coolsstraat 15, 2382 Ravels	0474 97 17 27
Secretaris:	Rina van der Vloet, Mierdsedijk 70, 2382 Ravels	014 655588
Penningmeester:	Ries van der Linden, Tilburgseweg 75, 2382 Ravels	014 478066
Leden:	Andre Van Gils, Steenweg op Weelde 118, 2382 Ravels	014 656893
	Bas Van Haeren, Deenackers 1, 2381 Ravels	014 699126
	Mieke Van Hauteghem, Schatrijt 2, 2382 Ravels	014 687332
	Marinus Willems, Weeldestraat 154, 2381 Ravels	014 655728
	Cis Vissers, Lindenlaan 8, 2382 Ravels	014 656750
	Harry Vrijzen, Eikenlaan 15, 2382 Ravels	014 656420
	Jose Schlappi, Klein Goorbleek 2, 2382 Ravels	014 659958
	Paul Van Baelen, Straatakkers 4, 2381 Ravels	014 657315
	Frank Konings, Lindenlaan 2, 2382 Ravels	014 715374

REDACTIEADRES:

Bas Van Haeren, Deenackers 1, 2381 Weelde, 014 699126

redactie@nicolaus-poppelius.be

Voor informatie in verband met de inhoud van dit tijdschrift,

de vormgeving of verschenen teksten kunt u steeds terecht op het redactieadres.

Wenst u een tekst of een idee voor publicatie aan te bieden, dan kunt u dit ook doen via een bestuurslid.

(Iedere auteur is verantwoordelijk voor de ingestuurde werken.)

CONTACTGEGEVENS:

Adres: Heemkunde- en Erfgoedvereniging Nicolaus Poppelius vzw, Dorp 64, 2382 Ravels-Poppel

Bankrelatie:

Rekeningnummer: 733-3522204-67

IBAN: BE93 7333 5222 0467

BIC code: KREDBEBB

Museum: Museum Aan de Grens (MAG) "'t Kaske", Dorp 64 te 2382 Poppel,
is open elke tweede zondag van de maand van 14u. tot 17 uur.

In december, januari en februari is het museum gesloten.

Wel zijn er in deze wintermaanden bezoeken mogelijk op afspraak.

Groepsbezoeken kunnen aangevraagd worden via het reserveringsformulier
dat u kunt vinden op onze website.

Aanvragen kunnen natuurlijk ook gedaan worden per brief (zie hierboven voor het adres).

Archief- en Documentatiecentrum: Bredaseweg 46, 2381 Weelde-Station

Te bezoeken na afspraak: voorzitter@nicolaus-poppelius.be

Website: <http://nicolaus-poppelius.be>

Facebook: www.facebook.com/NicolausPoppelius

*Wij wensen u fijne kerstdagen
en een goede start van 2020*

